

Beekhuizen
van Hoff
van den
van
Wijk

"DE TINKOERIER"

Mededelingenblad Nederlandse TinVereniging

"De Tinkoerier"

Beekhuizen
van Hoff
van Bochove

Redactie
Post
adres

lectie

0

12

14

16

18

20

22

24

NEDERLANDSE TINVERENIGING OPGERICHT 27 MAART 1993

Bestuur

J.F.H.H. Beekhuizen	Voorzitter
J.E. Wustenhoff	Secretaris
H.J.J. Leenen	Penningmeester
L.J. Begheyn	Bestuurslid
B. Dubbe	Bestuurslid
H.B. van Wijk	Bestuurslid

Redactie "De Tinkoerier"

B. Dubbe	Hoofdredacteur
J.F.H.H. Beekhuizen	Redacteur
J.E. Wustenhoff	Redacteur
Mevrouw A. Bochove	Beeldredactrice

Adres redactie

E. Tesschenmacherstraat 56
7415 CV Deventer

Adres secretariaat

Koppelland 11
1391 EV Abcoude

Adres penningmeester

Oosterpark 46
1092 AN AMSTERDAM

Bankrelatie

ABN AMRO Bank N.V.	
Rekeningnummer	48.69.34.691
Postgironummer van de bank	2391

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. BESTUURSMEEDEDELINGEN	2
2. VERSLAG ACTIVITEITEN 1993	3
3. UITSLAG ENQUETE	4
4. VERSLAG BIJEENKOMST MUSEUM "COMMANDERIE VAN SINT JAN"	7
5. DE ZAAK JOHAN GARDENIER VERSUS PIETER BERBIERS, TINNEGIETERS J.E. WUSTENHOFF	9
6. HOE EEN HOLLANDSE MAAGD BELGISCH WERD T. KOOYMAN	11
7. EEN NIET-ALLEDAAGS MAATJE J.E. WUSTENHOFF	15
8. ONBEKENDE NIJMEEGSE GILDEKANNEN B. DUBBE	17
9. ZOEKEN NAAR NEDERLANDSE MEESTERMERKEN PROF. DR H.J.J. LEENEN	22
10. HET GEMEENTEARCHIEF TE ROTTERDAM H.B. van WIJK	25
11. VRAGENRUBRIEK	27

Copyright 1994

"Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur en redactie".

De Nederlandse TinVereniging

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Zoals reeds enige malen vermeld, is het bestuur van plan in samenwerking met de leden van de Nederlandse Tinvereniging een grote tinexpositie te houden in het museum "De Commanderie van St. Jan" te Nijmegen. De datum zal zijn einde 1996, begin 1997.

De titel van de expositie is:

"Tin uit het stroomgebied van de Rijn".

Er zullen twee werkgroepen gevormd moeten worden en wel een financiële commissie, die in eerste instantie geld bij elkaar zal moeten brengen door middel van o.a. sponsoring in de ruimste zin, en een werkgroep betreffende de organisatie, zoals het bijeenbrengen van de objecten, catalogus, beschrijvingen e.d.

Het bestuur doet een beroep op de leden zich aan te melden voor één van deze werkgroepen.

De najaarsbijeenkomst in het Amsterdams Historisch Museum staat gepland voor: **29 oktober 1994.**

Aanvang 11.00 uur.

Houdt u in uw agenda reeds rekening met deze datum.

Op deze dag zal ook voor de eerste keer een veiling onder de leden gehouden worden. Het bestuur verzoekt u vriendelijk doch dringend tinnen voorwerpen mee te brengen, welke geschikt zijn om geveild te worden.

De Algemene Ledenvergadering zal ook dan plaats vinden en wel aan het begin van de bijeenkomst.

Onder voorbehoud zullen de volgende leden een voordracht houden: de heer T. Dangis en de heer B. Dubbe.

Van 10 juni tot en met 4 september 1994 is er in het Amsterdams Historisch Museum een tentoonstelling met als thema **"BIER" - Geschiedenis van een volksdrank in Holland.** Er zullen enige tinnen voorwerpen met betrekking tot dit onderwerp te zien zijn.

In het Vleeshuismuseum, Grote Markt 33 te Dendermonde wordt van 25 juni tot en met 31 oktober 1994 een tentoonstelling gehouden met als titel:

"Dendermonds Tin".

De openingstijden zijn dagelijks van 9.30 uur tot 12.30 uur en van 13.30 uur tot 17.30. De toegang is gratis.

VERSLAG ACTIVITEITEN 1993

Op 27 maart 1993 is de vereniging opgericht. Bij de oprichtingsvergadering in het Amsterdams Historisch Museum waren 40 belangstellenden aanwezig.

De algemene najaarsvergadering werd gehouden op 6 november 1993 in het Museum De Dubbelde Palmboom in Delfshaven (Rotterdam); 31 leden en introducés waren aanwezig.

Als voorbereiding tot de officiële oprichting van de vereniging werden door de initiatiefgroep drie vergaderingen gehouden en wel op 13 december 1992, 30 januari 1993 en 6 maart 1993. Gedurende 1993 werden eveneens drie bestuursvergaderingen gehouden, namelijk op 11 mei, 14 augustus en 26 oktober.

De Tinkoerier, het mededelingenblad van de vereniging is tweemaal verschenen, in juni en december. Het ligt in de bedoeling deze frequentie ook in de toekomst aan te houden.

In augustus is aan een 25-tal musea waarvan bekend is dat ze een tincollectie bezitten, een proefexemplaar van de Tinkoerier toegestuurd met de opwekking om een abonnement te nemen. Speciaal voor musea is de gelegenheid opengesteld een abonnement te nemen zonder lid te worden van de vereniging. Per ultimo januari 1994 hebben zeven musea hier positief op gereageerd.

Tegelijk met het decembernummer van de Tinkoerier is aan de leden een enquête-formulier toegestuurd. Eind januari waren hiervan 25 formulieren ingevuld terugontvangen (zie elders in dit blad).

Per ultimo 1993 had de vereniging 59 leden en 5 museum-abonnementen. Aan twee bibliotheken - de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag en de Atheneum Bibliotheek te Deventer - is een gratis abonnement verstrekt.

Abcoude, februari 1994

UITSLAG ENQUÊTE

In december jl. is aan 61 leden een enquête-formulier toegestuurd met een aantal vragen over hun tinverzameling. De bedoeling van deze enquête was een beter inzicht te krijgen in de interesses van de leden zodat bij het organiseren van excursies en lezingen en eventuele andere activiteiten hiermede rekening kan worden gehouden.

Van de 61 verzonden formulieren zijn er 25 (41%) ingevuld terugontvangen, een respons die ongeveer overeenstemde met de verwachtingen.

Zoals verwacht mocht worden, verzamelt ruim 50% van de inzenders al langer dan 25 jaar en niemand korter dan 6 jaar. Alle inzenders hebben een tinverzameling van meer dan 10 stuks, waarbij - uiteraard - de nadruk ligt op Hollands tin (19). Verder zijn Vlaams, Engels en Frans tin populair evenals bodemvondsten; 70% verzamelt niet een bepaald onderwerp of thema.

Het blijkt overduidelijk dat bij de respondenten het verzamelen in het bloed zit, slechts 2 geven op geen andere verzamelgebieden te hebben. De 23 overigen vermelden nog 39 andere verzamelgebieden waarop zij actief zijn, waarvan koper en brons (6) het meest populair zijn. Buiten de verder min of meer te verwachten onderwerpen zoals glas, zilver, keramiek, schilderijen en meubels worden nog verzamelingen genoemd van de meest onverwachte gebieden, o.a. strips en oude effecten. Alle inzenders hebben boeken over tin en zijn geïnteresseerd in aanschaf en in een boekenlijst.

De drie belangrijkste redenen om lid te worden van de vereniging waren: verbreding van kennis, contact met andere verzamelaars en het mededelingenblad.

Tenslotte blijkt nog dat 68% regelmatig musea met een tincollectie bezoekt, zowel in binnen- als buitenland.

J.E. Wustenhoff - secretaris.

ENQUÊTE NEDERLANDSE TINVERENIGING, december 1993

Verstuurd 16.12.93 : 61 formulieren

Retour ontvangen 19.01.94: 21 = 34,4%
(daarna totaal 25 stuks = 41%)

Vragen

1. Verzamelt sinds:
00 - 05 j.	=	0
06 - 10 j.	=	1
11 - 15 j.	=	4
16 - 20 j.	=	1
21 - 25 j.	=	4
> 25 j.	=	9
geen opg.	=	2
2. Collectie:
> 10 st.	=	20
< 10 st.	=	0
geen opg.	=	1
3. Voorkeur (meerdere antwoorden mogelijk):
Hollands	=	17
Vlaams	=	6
Frans	=	4
Duits	=	0
Engels	=	4
Bodenv.	=	9
Algemeen	=	4
Anders	=	1 (Zwitsers)
4. Onderwerp/thema (meerdere antwoorden mogelijk):
Nee	=	15
Ja	=	6 w.v.:
gebruiksvoorw.	=	2
bodenvondsten	=	1
schrijven	=	1
medisch tin	=	1
drinken	=	1
Geen opg.	=	3
5. Andere verzamelingen (meerdere antwoorden mogelijk):
Nee	=	2
Ja	=	34 w.v.
zilver	=	1
koper/brons	=	6
glas	=	2
meubels	=	4
pre-columb.	=	2
schilderijen	=	3
beeldhouwwerk	=	2
maritiem	=	1
etnografica	=	1
barometers	=	1
klokken	=	1
tegel	=	1

numismatiek = 1
works of art = 1
middeleeuwse gebruiksvoorwerpen = 1
keramiek (incl. steengoed & aardewerk) = 2
diversen = 3

6. Heeft boeken over tin:

Nee = 0
Ja = 21

7. Geïnteresseerd in aanschaf:

Nee = 2
Ja = 19

8. Geïnteresseerd in boekenlijst:

Nee = 2
Ja = 19

9. Reden lidmaatschap (meerdere antwoorden mogelijk):

Verbreiding kennis = 19
Contact andere verzamelaars = 16
Vanwege lezingen, excursies e.d. = 13
Vanwege Mededelingenblad = 14
Andere redenen:
Uitwisseling ervaringen = 1
Uitbreiden verzameling/ruilmog. = 1
Promoten van tin als object van studie en verzameling = 1

10a. Bezoekt regelmatig musea:

Nee = 6
Ja = 14
nvt = 1

10b. Binnenland/buitenland (meerdere antwoorden mogelijk):

binnenland = 13
buitenland = 12
nvt = 5

**VERSLAG BIJEENKOMST MUSEUM "COMMANDERIE VAN SINT JAN" IN
NIJMEGEN 23 APRIL 1994**

Aanwezig: 25 leden en introducés.

De voorzitter opent de bijeenkomst om 11.15 uur en heet de aanwezigen welkom. Na enige huishoudelijke mededelingen, gaat hij wat dieper in op het plan van de vereniging om eind 1996, begin 1997 een grote tintentoonstelling te organiseren. Het thema van de tentoonstelling zal zijn "Tin uit het stroomgebied van de Rijn".

Het Museum Commanderie van Sint Jan zal deze tentoonstelling graag huisvesten en heeft alle medewerking toegezegd. Wellicht zal het ook mogelijk blijken in nog één of twee andere in het stroomgebied van de Rijn gelegen musea te exposeren.

De voorzitter wijst erop, dat het organiseren en opzetten van een dergelijke tentoonstelling - gedacht wordt aan een omvang ongeveer gelijk aan de in 1979 gehouden tentoonstelling "Tin uit de drie havensteden" - een zeer ambitieus plan is, zowel organisatorisch als financieel. Het laatste met name daar de vereniging geen eigen vermogen heeft en alle kosten van de tentoonstelling en catalogus geheel uit sponsorgelden gedekt moeten worden.

In eerste instantie zullen twee werkgroepen worden gevormd. De eerste zal zich bezighouden met de selectie van de voorwerpen en het opzetten van de catalogus en de tweede met de financiën.

Hierna wordt een oproep gedaan aan leden die bereid zijn aan de organisatie, in welke vorm dan ook, mee te werken zich op te geven bij het bestuur.

Hierna geeft de voorzitter het woord aan mevrouw Marike de Kroon, die aan de hand van dia's iets zal vertellen over de in het museum aanwezige pelgrimsinsignes en -ampullen.

Mevrouw de Kroon gaat eerst in op de achtergronden van pelgrimstochten in de middeleeuwen, de verschillende soorten pelgrims en hun beweegredenen. Ook vertelt zij iets over het ontstaan van de verschillende bedevaartplaatsen.

Met name op het in het bezit van het museum zijnde Driekoningen insigne gaat zij wat dieper in, alsmede op het in de nabijheid van Nijmegen gelegen bedevaartsoord Kranenburg. Zij doet dit op een gedegen en onderhoudende wijze en weet vele details te vertellen.

De lezing wordt door de aanwezigen dan ook met aandacht beluisterd en zeer gewaardeerd.

Hierna begeeft het gezelschap zich naar het eigenlijke museum alwaar eerst de daar aanwezige collectie Nijmeegse gildekannen wordt bekeken. Aangezien de heer Dubbe tot zijn grote spijt niet aanwezig kon zijn, vertelt de voorzitter - met als basis het oorspronkelijke artikel van de heer Dubbe - iets over deze kannen (zie elders in dit nummer). Hierna neemt de heer Lemmens, directeur van het museum, de aanwezigen mee naar een andere ruimte alwaar een aantal uit het depôt afkomstige tinnen voorwerpen staan uitgesteld. Deze worden uitgebreid bekeken, betast en besproken.

Met name een aantal uit de Waal opgebaggerde kannetjes en pullen oogst bewondering.

Door het museum wordt hierna een drankje aangeboden, na afloop waarvan de groep zich weer naar de oude Joodse Synagoge begeeft waar een gezamenlijke koffietafel wordt genuttigd.

Als laatste onderdeel van de bijeenkomst worden de door de leden meegebrachte voorwerpen besproken. Jammergenoeg heeft slechts een vijftal leden voorwerpen meegebracht. Aangezien het bespreken van deze voorwerpen een uitgelezen mogelijkheid is om de kennis te verrijken en inzicht te krijgen in andermans verzamelingen, doet het bestuur nogmaals een beroep op leden die toekomstige bijeenkomsten zullen bezoeken om voorwerpen mee te brengen.

Ondanks het kleine aantal inbrengers, was de kwaliteit van de meegebrachte voorwerpen hoog. Er waren een tweetal, weinig bekende, gildekannen van het Nijmeegs kramersgilde (zie elders) en vijf stuks uit één put afkomstige bodemvondsten van superkwaliteit, waarbij o.a. een grote, uitzonderlijke mooie, dobbelier, een oorkom, een teljoor en een zoutvat. Verder was er een - eveneens bodemvondst - vermoedelijk eind 15e eeuwse urinaal met bodemmedaillon, een mooi gegraveerd, Noordfrans (?), bloedzuigerpotje en twee miskannetjes, waarschijnlijk Portugees.

Hierna sluit de voorzitter de bijeenkomst, dankt de aanwezigen voor hun komst en wenst allen wel thuis.

DE ZAAK JOHAN GARDENIER VERSUS PIETER BERBIERS, TINNEGIETERS
J.E. WUSTENHOFF

In het Gemeente Archief van Dordrecht¹⁾ bevindt zich het verslag van de behandeling van een klacht van Johan Gardenier "meester tinnegieter en bleckslager" over het onrechtmatig gebruik door Pieter Berbiers "meester tinnegieter" van een inktkokervorm van eerstgenoemde.

Op 2 september 1699 komen dekens en achten van het gilde²⁾ bijeen om bovengenoemden te horen. Het is de "boechouder", de deken die speciaal belast is met het opmaken van de gilderekening, die de vergadering voorziet en de vragen stelt.

Gardenier beklaagt zich erover dat Berbiers "sijn int-kokersvorm (sic) uijt zijn huijs heeft gekregen op d'een of d'ander manier sonder zijn kennis en daer gegoten heeft verscheijde stucken". Op de vraag van de boechouder aan Berbiers of dit waar is, antwoordt deze: "neen, ik heb selver soo een vorm". Berbiers wordt dan naar huis gestuurd om deze vorm te gaan halen maar komt terug zonder vorm, hij heeft alleen een (inktkoker-) voet meegebracht. Op de vraag waar de vorm is, antwoordt hij: "ik weet niet waer hij is, ik kan hem niet vinden".

Waarschijnlijk enigszins geïrriteerd, merkt de boechouder op: "steect gij de gek of hout gij de gek met ons?", waarop Berbiers zegt: "ik sou hem niet brengen, ik wil hem niet brengen, wat weet ik waer hij is, in de stat of niet".

Voor deze opmerking krijgt Berbiers een boete van 3 guldens opgelegd³⁾.

Op de daaropvolgende vraag of hij de vorm ooit direct of indirect heeft gebruikt of heeft laten gebruiken, antwoordt hij ontkennend. Hierop vraagt Gardenier hoe hij dan aan de voor hem staande stukken komt, waarop het antwoord luidt:

"dat bovenste heb ik van een andre voet afgenomen en heb het op mijn voet gezet".

De boechouder merkt dan op dat hij - Berbiers - de zaak veel beter kan bekennen. Hij zegt echter "sou ik als mijn ymandt vrientschap doet in perket brengen? Ik weet daer niet van, daer mogen daer al van doot sijn of al wegh, ik weet daer niet van, ik sou daer niet(s) van seggen".

Tot zover deze vergadering. Uit een onder dit stuk toegevoegde, zeer slecht leesbare notitie, blijkt dat men van mening is dat Berbiers uit het gilde gezet dient te worden. Zover komt het echter niet, Berbiers kiest kennelijk eieren voor zijn geld.

Op 19 september komt Berbiers weer voor dekens en achten en verklaart dat hij de vorm van de knecht van Gardenier heeft gekregen. Op de vraag van Gardenier hoe hij dan in het bezit van de vorm was geweest vóór hij die van de knecht had gekregen, verklaart Berbiers dat hij die daarvoor nooit heeft gehad. Gardenier reageert hierop met te stellen dat Berbiers, voor de door hem genoemde datum, waarop hij de vorm zou hebben gekregen, wel al in het bezit was van de stukken die in die

vorm gegoten waren. Dit zou dan dus inhouden dat die stukken uit Gardenier's winkel gestolen moeten zijn, "diefachtigh van mijn winkel gestolen", Berbiers ontkent dit waarop Gardenier zegt: "Gij doet wat gij wilt, het andre hebt gij ook wel ontkent en wilde hetselve met eede bevestige dat gij het noijt gebruykt hadde en nu bekent gij het. Indien gij het eer bekent hadt, daer was so veel swarigheijt voor U niet geweest".

Berbiers blijft de diefstal ontkennen en om dit kracht bij te zetten, merkt hij op dat "indien sulks waer was, wenste dat God van den hemel al de plagen hem leggen kan die Hij op een mens leggen kan".

Door de boechouder wordt hem nu het zwijgen opgelegd en wordt hij gelast buiten te wachten.

Voor dekens en achten is het thans wel duidelijk dat Berbiers schuldig is. Hij mag weer binnenkomen en krijgt te horen dat hij veroordeeld wordt tot het omsmelten van alle in zijn bezit zijnde stukken (volgens zijn eigen zeggen 14 à 16) die gegoten zijn in de gewraakte vorm, tot het betalen van een dwangsom van 6 guldens voor elk stuk dat vanaf dit moment nog door hem verkocht mocht worden en tot een boete van 12 guldens.

Berbiers gaat akkoord met de eerste twee punten maar pleit voor een lagere boete. Ook verzoekt hij dat het vonnis "in geen notiesie boek getijckent wiert". De boete wordt daarop verlaagd tot 8 guldens en aan Gardenier wordt gevraagd of hij ermee akkoord gaat het vonnis niet op te laten tekenen. Gardenier weigert dit. Daarop wordt overeengekomen, dat geen der partijen aan derden mededelingen over de zaak zal doen, op straffe van een boete van 3 guldens.

Berbiers gaat hiermede akkoord en verklaart dat hij het hierbij zal laten. Daarna vraagt hij Gardenier om het met hem "af te drinken". Deze weigert dat echter.

Noten

1. Gemeente Archief Dordrecht, Gildenarchief 16-923
In de originele tekst worden nergens hoofdletters of leestekens gebruikt. Ook wordt geen consequente spelling gehanteerd. Teneinde de leesbaarheid te vergroten, zijn in de aangehaalde gedeelten door mij, waar nodig, hoofdletters gebruikt en leestekens toegevoegd.
2. De Dordtse tinnegieters hadden geen eigen Gilde maar behoorden, samen met de glazenmakers, lantaarnmakers, leemplakkers en pottenbakkers, tot het Sint Lucasgild of gild van de vijf neeringen.
3. Uit hoofde van het gildereglement konden voor een groot aantal overtredingen boeten worden opgelegd, o.a. ook voor "onbehoorlijk gedrag tegenover de dekens", hetgeen hier van toepassing wordt geacht. Daarnaast kende men als straffen het (tijdelijk) werkverbod en het verlies van het lidmaatschap van het Gilde.

HOE EEN HOLLANDSE MAAGD BELGISCH WERD T. KOOYMAN

In 1725 komt de naam Van den Bogaert voor de eerste maal voor bij de Bossche tinnegieters¹⁾.

Na onderzoek in het Gemeente-archief van 's-Hertogenbosch blijkt, dat Franciscus van den Bogaert op 12 augustus van dat jaar trouwde met Hermijn Ros. Op 4 april 1702 werd hij geboren als zoon van Gerardus van den Bogart en Marie van Hemst²⁾.

Van F. van den Bogaert zijn twee tinmerken bekend, fig. 1 gekroonde roos met de initialen FVDB en fig. 2 de Hollandse maagd in de tuin met de initialen FVDB.

fig. 1

fig. 2

Het verhaal over F. van den Bogaert zou hiermee beëindigd kunnen zijn, ware het niet, dat de beide tinmerken ook voorkomen bij de Gentse tinnegieter Frans Vander Beken, meester van 1733 af en overleden in 1790³⁾.

Dus deed zich de vraag voor, van wie deze tinmerken waren.

De mogelijkheid, dat zowel F. van den Bogaert als Frans Vander Beken deze merken beiden gebruikt zouden hebben wordt uitgesloten. De afbeelding van fig. 2 komt in 's-Hertogenbosch verder niet voor dit in tegenstelling tot Gent.

Na overleg met de heer T. Dangis, naast onder-voorzitter van de Vlaamse Tinvereniging tevens lid van onze vereniging, werd al snel duidelijk, dat beide tinmerken met zekerheid toegeschreven kunnen worden aan de Gentse tinnegieter Frans Vander Beken, van wie hieronder tevens een fotografische afbeelding van de beide merken getoond wordt.

De motieven hiervoor zijn:

1. Het merkje van fig. 2 is een allegorische voorstelling van de stad Gent. Een vrouw gezeten in een omheinde tuin met in haar ene hand een standaard met het opschrift S.P.Q.G., terwijl haar andere hand een leeuw streelt, die op haar knieën ligt.

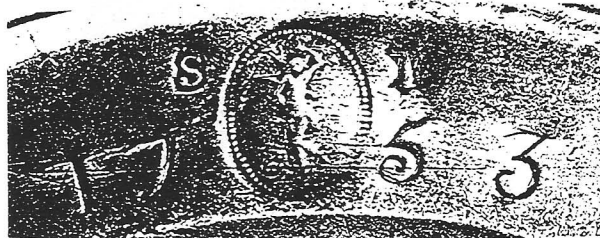
Dit teken komt reeds voor op Gentse voorwerpen die dateren uit de 17e eeuw.

Het teken doet dienst als herkomstteken (stadsmerk).

Door een ordonnantie van 24 maart 1730, artikel 13, moest het "Engels tin" gemerkt worden met de "dubbel roose ende de Maeght van Gendt".

2. Talrijke tinnen voorwerpen dragen dit herkomstteken en komen behalve uit de werkplaats van Frans Vander Beken, o.a. ook uit de Gentse werkplaatsen van Andries Del Court, meester in 1707, Philippus Ignatius Dierycks, meester in 1775, Jean Baptiste Duvivier, meester in 1792, Jacobus Theophilus de Keghel, meester in 1827, Francis de Kimpe, meester in 1744, Joannes van Malder, meester in 1771, L. Verstichelen, werkzaam tussen 1820 en 1840 en Nicolas de Vyncke, meester van 1685 af.
3. Een tinnen bord in de collectie van het Stedelijk Museum te Breda (inventarisnummer S 1346), dat op de achterzijde gemerkt is met de tinmerken zoals vermeld bij fig. 1 en fig. 2 levert ons ook een bewijs. In de rand aan de voorzijde van het bord staat een afbeelding van een menselijk figuur met het jaartal 1753 en de letters S T.

fig. 3

De afbeelding van fig. 3 is het eigendomsmerk van een Gents St. Sebastiaangilde.

Duidelijker misschien is de afdruk van het eigendomsmerk van een Gents St. Sebastiaangilde, die zich bevindt op een schotel. Doorsnede 34 cm. in een privé verzameling te Gent, waarop in het merkt tweemaal de letter S en een St. Sebastiaan voorkomt.

Een vrijwel identieke afbeelding van St. Sebastiaan geeft de tinnen plaat met ingestempelde merken van de Gentse tinnegieters⁴⁾.

4. De schotel, doorsnede 29,7 cm., eigendom van de Katholieke Vlaamse Hogeschool te Antwerpen, gemerkt met fig. 1 en fig. 2, heeft eveneens het eigendomsmerk van het St. Sebastiaangilde. De datum (1755) werd door dezelfde "hand" geslagen als bij fig. 3!!!

Op grond van genoemde motieven lijkt het bewijs geleverd en verdwijnt de Hollandse maagd naar Gent en raakt 's-Hertogenbosch twee 18e eeuwse tinmerken kwijt.

Gelukkig kunnen de twee tinmerken gecompenseerd worden met nog niet eerder gepubliceerde tinmerken van de 18e eeuwse Bossche tinnegieters Gijsbertus van den Bogaert, aangetroffen op de onderkant van een prachtige tinnen ciborie, die deel uitmaakt van de collectie van het Museum voor Religieuze Kunst te Uden

en Jacobus van den Bogaert, wiens merkje werd aangetroffen op de onderkant van een tinnen kelk, eigendom van de paters Capucijnen te 's-Hertogenbosch.

De Hollandse maagd niet, die zijn we in 's-Hertogenbosch als tinmerkje kwijt.

Noten

1. Dubbe, B.
Tin en Tinnegieters in Nederland
Lochem 1978, pag. 356 - 357.
2. Doop-, trouw-, begraafboeken Gemeente-archief
's-Hertogenbosch.
3. Dangis, Tony
Oud tin; 16e tot 19e eeuw uit Vlaamse en Waalse
ontstaancentra pag. 45 e.v.
4. Verster, A.J.G.
Tin door de eeuwen
derde druk; VII tinnen plaat met ingestempelde merken
van Gentse tinnegieters.

EEN NIET ALLEDAAGS MAATJE
J.E. WUSTENHOFF

Enige tijd geleden kwam ik in het bezit van het hieronder afgebeelde maatje. Het is van tin met een hoog lood gehalte. Het is slechts 17 mm hoog, heeft aan de bovenkant een diameter van 19 mm en heeft een inhoud van ongeveer 3 ml. Aan de bodem zitten twee oogjes.

Het is een zgn. KRUITMAATJE, bestemd voor het afmeten van de juiste hoeveelheid kruit nodig voor het laden van een geweer en het diende tevens als afsluiting van een kruithoorn.

Door de oogjes heeft vermoedelijk een koord of iets dergelijks gezeten waarmee het aan de kruithoorn bevestigd was zodat het niet weg kon raken.

Het maatje is gevonden in York en stamt uit de periode van de Civil War (midden 17e eeuw).

KRUID HOORN, een Soort van Kooker of diergelyke van Hoorn, Leder, of Hout gemaakt, dienende den Soldaaten of Jaagers, om het Buskruit in te bewaaren en by zich te draagen, en hebbende boven op eene zekere Maat, houdende zo veel als voor de laading van een Roer genoeg is.

Hoe werd nu het geweer (musket, roer) geladen.

In het kort beschreven ging dit als volgt. Het geweer werd met de kolf op de grond gezet en de loop in de linkerhand genomen. Met de rechterhand werd de kruitfles (kruithoorn) van de gordel genomen en de benodigde hoeveelheid grof kruit in het maatje gedaan (er waren ook kruitflessen die op een andere manier de juiste hoeveelheid kruit afpasten) ¹⁾.

Het afgepaste kruit werd dan in de - schoongemaakte - loop gedaan. Hierna volgde een pleister (een in vet gedrenkt lapje) en de kogel. De laadstok werd dan uit de lade getrokken en in de loop gebracht. De lading werd goed aangestampt, waarna de laadstok weer werd opgeborgen. Met de kolf werd dan nog enige keren op de grond gestampt om er zeker van te zijn dat zich ook enig kruit in het "zundgat" bevond (plaats waar de lont zit) ²⁾.

Voordat het geweer nu afgevuurd kon worden, moesten nog een aantal handelingen worden verricht - o.a. met de lont - die hier echter minder ter zake doen. Gezien de vele te verrichten handelingen was de vuursnelheid uiteraard niet hoog en was de schutter tijdens het laden erg kwetsbaar.

Noten

1. Nieuw en Volkomen Woordenboek van Konsten en Wetenschappen, 6e deel door Egbert Buys. Amsterdam, 1774.
2. Antieke vuurwapens, Ir. R.T.W. Kempers. Unieboek, Bussum 1978.

ONBEKENDE NIJMEEGSE GILDEKANNEN B. DUBBE

In de in 1975 verschenen publikatie: "De koperen en tinnen Ampts-kannen van de Nijmeegse gilden", werd opgemerkt: "Het grootste deel van de nu in het Nijmeegse museum aanwezige kannen is na de opheffing van de gilden in eigendom overgegaan van de gemeente Nijmegen"¹⁾. Dit geschiedde op grond van het koninklijk besluit van 23 oktober 1818, waarbij de bezittingen van de gilden onder beheer werden gesteld en moesten worden ingeleverd bij de gemeentelijke autoriteiten²⁾. Tegen dit besluit was veel verzet, juist van de voormalige gildebroeders. In veel gevallen werden de archieven en overige bezittingen niet ingeleverd. Dat is ook het geval geweest met de eigendommen van het voormalige Nijmeegse schippersgilde. Wat was namelijk het geval.

In 1824 hebben de schippers van dit gilde een beurdienst tussen Nijmegen en Rotterdam opgericht, die later is overgegaan in de "Vereenigde Nijmeegse Stoomboot Maatschappijen". In het archief van deze maatschappij blijken stukken voor te komen die afkomstig zijn van het schippersgilde. Daartoe behoort ook een lijst van eigendommen van het voormalige gilde, die in 1839 werd opgemaakt, toen de administrateur van de stoombootmaatschappij Claas Noorduyn was overleden. Zijn weduwe droeg daarop de bezittingen van het gilde over aan de nieuw benoemde commissaris J.C. Dihl.

De lijst vermeldde o.a. drie ijszagen, drie ijshaken, "eenige versleten houten zitbanken, tafels en schragen", een oude dobbelbak en een uithangbord met "ijsere" arm. Maar bovendien bleken er nog "dertig stuks tinne bierkannen" te zijn.

De eerdergenoemde Claas Noorduyn had al eerder, in 1834, getracht van deze "rommel" af te komen, vooral ook omdat het huis van het schippersgilde op de hoek van "Achter de Vismarkt" en de "Schapengas" zich in zeer slechte staat bevond.

De juist benoemde commissaris de heer Dihl, zat ook met deze bezittingen in zijn maag. Hij richtte een brief aan de burgemeester en wethouders met de vraag wat hij met de spullen aan moest.

In een besluit van B. & W. van Nijmegen van 5-3-1839 werd Dihl gemachtigd "om zoo wel het hiervoor omschreven huis, als alle de gereede goederen, met uitzondering van die voorwerpen, welke onverkocht dienen te blijven, op de voordeeligst mogelijke wijze te verkoopen". Tot de voorwerpen die onverkocht dienden te blijven behoorden een gildehoorn en een "zilveren scheepje", die in 1841 door de burgemeester in bewaring werden genomen en in het raadhuis werden geplaatst. Thans bevinden deze voorwerpen zich in het Nijmeegs Museum Commanderie van St. Jan. Het door de burgemeester in bewaring genomen "scheepje" is ongetwijfeld de door de monogrammist CP gemaakte en uit het eind van de vijftiende eeuw daterende bodebus, een prachtig zilveren draagteken (h. 17,5, br. 14,6 cm.). In het midden daarvan is een verguld-zilveren schip aangebracht, met op de kastelen links Maria met kind en rechts St.-Olaf, samen zijnde de patroonheiligen van de schippers³⁾.

De drinkhoorn uit 1646 is met gegoten en gedreven zilveren ornamenten versierd en werd vervaardigd door de Nijmeegse

zilvermid Frederic van Duren (1618 - ca. 1658). Aan de hoorn hangen 91 schildjes met de namen van de bestuursleden van het gilde uit de periode 1646 - 1810. Op de rand is een opschrift gegraveerd luidende:

"Met natte seijlen Ist goet laveren.
Die my veel drinckt salt ock wel leren.
Dus waer wij seijlen Oft laveren,
ons geluck staet In de Hant Des Heeren.
Want die op den Heere Siet,
Hij Sien Hant en Hulpe biedt.
wel vaeren is kunst Anno 1646" ⁴⁾.

Aan deze drinkhoorn hing oorspronkelijk nog een bodebus van het schippersgilde (h. 13,8, br. 12,4 cm.). In 1973 werd dit draagteken van de hoorn verwijderd, omdat uit een vroeg-negentiende-eeuwse inventaris bleek dat hij er niet aan hoorde te hangen. Ook deze bodebus toont een schip met twee kastelen, maar nu zonder de patroonheiligen. Hij dateert uit het tweede kwart van de zestiende eeuw⁵⁾.

Nu kan men zich afvragen wat er gebeurde met de dertig tinnen bierkannen. Ze mochten blijkbaar wel worden verkocht aangezien de burgemeester ze niet heeft afgezonderd van de rest der te verkopen voorwerpen. Men liet ze taxeren door de tinnegieter Roukens. Er waren te Nijmegen omstreeks die tijd twee tinnegieters werkzaam met dezelfde familienaam, namelijk J.C. Roukens die in 1844 overleed en Hendrik Roukens, die in 1829 26 jaar oud was en in 1841 huwde. Wie het was die de kannen in 1839 taxeerde is niet na te gaan. Ze wogen samen 106,2 pond à 35 cent per pond is f 37,10. De koper was Arend Noorduyn (1803 - 1896), die een zoon was van de vroegere administrateur Claas Noorduyn. Hij was eigenaar van een groothandel in tabak en kruidenierswaren, en overleed kinderloos⁶⁾. Wat er van de kannen van het Nijmeegse schippersgilde is geworden is niet bekend. Aangezien ze nergens meer zijn gesignaleerd moet worden gevreesd dat ze als oud metaal zijn omgesmolten.

Dat is niet het lot geworden van de kennelijk ook niet bij het Nijmeegse gemeentebestuur ingeleverde twee kannen van het kramersgilde en een kan van het smedengilde.

De eerste kan met het opschrift "Cramer's Gilt Anno 1693" (afb. 1) is 23,9 cm. hoog en de diameter van de bodem bedraagt 11,6 cm. Hij is op de bodem gemerkt met de gekroonde roos en in de band van de kroon de letters IP zijnde de initialen van tinnegieter Jacob Peeters, die voor 1683 en na 1721 te Nijmegen werkzaam was. Ook de andere thans bekende kannen van het kramersgilde zijn door deze Jacob Peeters in 1693 vervaardigd⁷⁾. Het op de buik van de kan gesoldeerde medaillon toont en engelfiguur met in de rechterhand een weegschaal en in de linker een ellemaat.

De tweede kan (afb. 2) draagt de tekst: "Cramer Giet Anno 1693". Hij is ook op de bodem gemerkt met de initialen IP en heeft verder dezelfde afmetingen en decoratie op het medaillon.

De derde kan (afb.3) is van het smedengilde en meet 22 cm. Op het medaillon een gekroond schild met hamer en tang. Deze kan heeft op de deksel de tekst:

"Johannes Martinus Artzt Anno 1765".

Op de kraag is de volgende spreuk gegraveerd:

"Wilt nooit een ander openbare de geheijme van u hert
dat vandaag U vrinde ware morge ligt U feijant wert"

Op de bovenkant van de buik staat te lezen:

"mijn werk is nut en stuent op reeden
wie bedient sig niet van de naagel smeten
't valt dinstig net en klijen van prijs
ik maak se op allerhande wijs".

Op de onderkant van de buik is een rebus aangebracht met de afbeeldingen van een "vat", een "zandloper", een "ladder" en een "wereldbol" met daartussen de woorden "den-en-de" en "kenne".

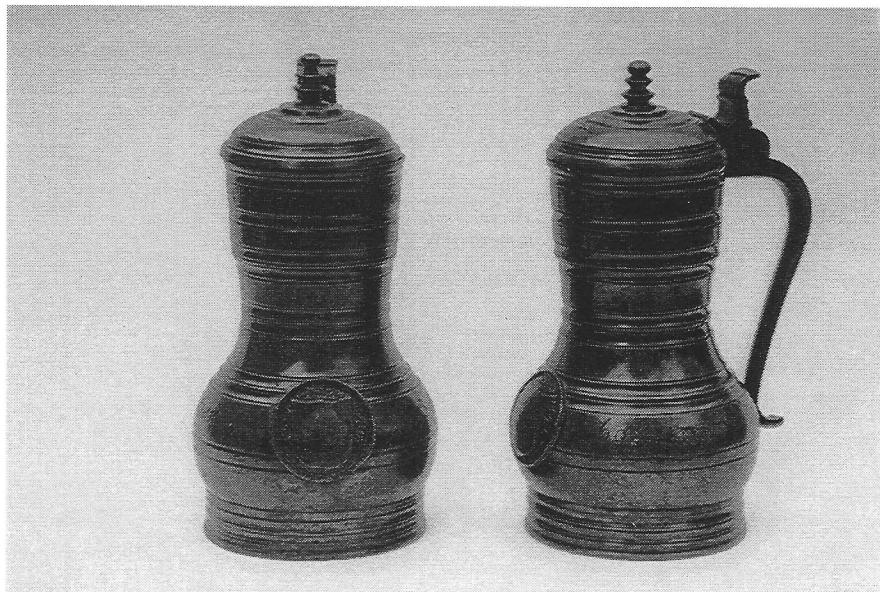
Opgelost luidt de rebus:

"Vat den tijd en leer de wereld kenne".

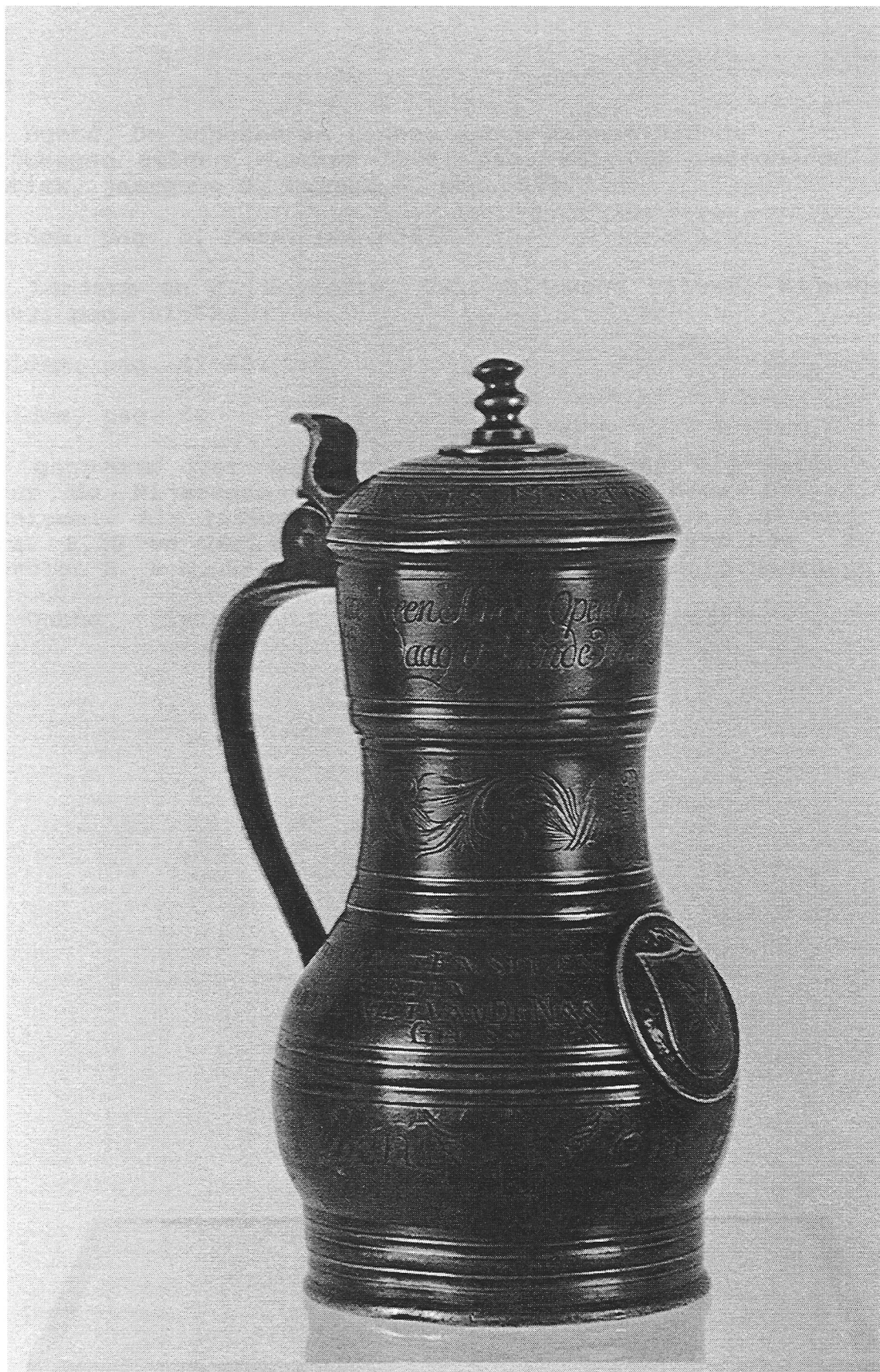
De kan is op de bodem gemerkt met een gekroonde roos en in de band van de roos de initialen GT, die staan voor Gerhardus Troost, een Nijmeegse tinnegieter die in 1725 als leerling begon bij de tinnegieter Peter Peeters. Hij overleed na 1767.

De charme van de voorwerpen, die eens eigendom waren van de gilden, en dat geldt in het bijzonder ook voor de Nijmeegse gilden, zijn de rijmpjes die er vaak op werden aangebracht. Ze geven de hedendaagse beschouwer een kijkje op het volksleven uit vroegere tijden, mede ook door de wijsheden, die er in verpakt zijn en waar men, vaak tevergeefs, naar trachtte te leven.

Daarom is het van groot belang deze voorwerpen te hoeden en niet zoals vroeger nogal eens gebeurde, te vernietigen omdat ze geen direct nut meer hadden.

Afb. 1 en 2. De twee kannen van het Kramersgilde
Collectie Mevr. C. Ramselaar-Hessing, Blaricum

Afb. 3.

De kan van het smedengilde
Particuliere collectie, Nederland

Noten

1. B. Dubbe, De Koperen en tinnen ampts-kannen van de Nijmeegse gilden, Lochem 1975, pag. 48. Ook verschenen in Antiek, jaargang 9, nummer 6, pag. 604.
2. Ibidem, pag. 5, resp. pag. 561.
3. G. Lemmens en J. Bogaerts, Cat. Nijmeegs zilver, Nijmegen 1983, pag. 61-62.
4. Ibidem, pag. 67-68.
5. Ibidem, pag. 62
6. De gegevens over het schippersgilde werden mij verstrekt door de Nijmeegse Gemeentearchivaris de heer Dr. J.A. Schimmel. Als bronnen gaf hij op: Archief V.N.S.M. voorl. nrs. 8,18 en 20; N.A.N. inv. nr. 19-6604; inv. nr. 261, notulen B. & W. 5-9 en 23-9-1834 en de genealogie Noorduyn.
7. B. Dubbe, (zie noot 1), pag. 58-59, resp. 614-615.

ZOEKEN NAAR NEDERLANDSE MEESTERMERKEN H.J.J. LEENEN

Omdat zoveel meestermerken van tinnegieters onbekend zijn, blijft het identificeren ervan boeien. Ook al zijn merken niet het enige en misschien ook niet het belangrijkste aspect van tin verzamelen, de verzamelaar zal toch zoeken naar nog niet bekende makers van voorwerpen uit eigen collectie en proberen nog niet geïdentificeerde meestertekens tot bekende meesters te herleiden.

Voor de Nederlandse meestertekens heeft hij daarvoor naast het standaardwerk van B. Dubbe maar weinig bronnen. Van een groot aantal Nederlandse merken is, o.a. door het verloren gaan van merkplaten, de naam van de meester niet bekend en bekende namen kunnen niet altijd tot merken worden teruggevoerd. Dan blijft er weinig anders over dan te proberen via gegevens en redeneringen merken van tinnegieters toe te schrijven.

Daarbij komt men gemakkelijk in valkuilen terecht. De grootste is misschien wel het eigen verlangen merk en maker met elkaar te verbinden hetgeen de kritische zin kan verzwakken. Fantasie gaat gemakkelijk de boventoon voeren.

Maar ook andere problemen kunnen zich voordoen, zoals die door Dubbe in zijn boek en in het tweede nummer van de Tinkoerier zijn beschreven¹⁾.

Ik wil in dit artikel twee toeschrijvingen van Nederlandse merken bespreken, waarvan de ene met een grote mate van zekerheid kan plaats hebben en de andere slechts met een grote mate van onzekerheid.

Grote mate van zekerheid: merk op een Louis XIV inktpotje.

Het merk is aanwezig op een klein model Louis XIV inktpotje en ziet er als volgt uit.

Dit type merk is in het begin van de achttiende eeuw in gebruik gekomen²⁾. Het is in het inktpotje niet volledig ingeslagen.

Het eerste schildje bevat de letters "HIVK", op het tweede is rudimentair een engel zichtbaar. Het derde en vierde schildje zijn niet herkenbaar.

Ph. Boucaud en Cl. Frégnac, Duitse uitgave, Zinn, pagina 304, bevat een complete, zij het niet geheel duidelijke afbeelding. Daar is zichtbaar dat het schild het opschrift droeg: "Engels Gepolyst Harttin", een merk voor tin van goede kwaliteit. Ook het "X"-teken is een kwaliteitsmerk voor goed tin. Anders dan op het door Dubbe in zijn boek beschreven exemplaar van het Rijksmuseum te Amsterdam, dat op de voet de inscriptie 1785 heeft³⁾, bevat het inktpotje geen aanduiding van een jaartal.

Naar mijn mening mag worden aangenomen dat "HIVK" staat voor Hendrik Jacobus van Kleef I, geboren in 1738 en wonende te Rotterdam en vermeld nog in 1786.

De lettercombinatie is specifiek genoeg om, in combinatie met periode en stijl, deze conclusie te mogen trekken.

Grote mate van onzekerheid: merk op een Louis XV inktpot.

Een groter model inktpot uit de Louis XV periode met rococo-invloeden heeft het volgende merkje, ingeslagen in het ouwellaatje.

Het merk, gekroonde roos, bevat de letters "PG". Voor het vinden van de naam van de meester "PG", die de inktpot heeft vervaardigd, bieden de beschikbare bronnen geen aanknopingspunten. Vraag is dan of op verantwoorde wijze veronderstellingen kunnen worden gemaakt, die de weg naar de meester zouden kunnen wijzen.

Een te verdedigen veronderstelling is hem in een stad te zoeken omdat dit type inktpotten vrijwel altijd door stedelijke tinnegieters werd vervaardigd. Vanwege de stijl van de inktpot is de zoekrichting dan een stedelijke tinnegieter "PG" in de tweede helft van de achttiende eeuw. Verder mag worden aangenomen dat binnen één stad in dezelfde periode slechts één tinnegieter een merk met bepaalde letters mocht voeren. Is de plaats van herkomst van een object bekend, dan zou een daarop aanwezig merk met bepaalde letters aan een in die tijd ter plaatse werkzame tinnegieter met voornaam en naam beginnende met die letters kunnen worden toegeschreven. Van de inktpot in casu echter staat de plaats van herkomst niet vast.

Een volgende veronderstelling zou kunnen zijn dat, gezien de handelsverbindingen en communicatie binnen de Nederlanden, vermeden werd in eenzelfde periode een merk te voeren dat gemakkelijk zou kunnen worden verward met een merk in een andere stad. Zeker bij een zo weinig specifiek merktype als de gekroonde roos ligt een dergelijk gedragslijn voor de hand.

Het is duidelijk dat wij ons op glad ijs bevinden. Maar nog even op dat ijs doorglijdend zou een voorzichtige gissing kunnen worden gemaakt dat het merk zou kunnen hebben toebehoord aan Paul Graauwesalm die woonde aan de St. Antoniebreestraat in Amsterdam⁴¹.

Om deze gissing naar meer waarschijnlijkheid om te bouwen zouden andere gegevens beschikbaar moeten komen. Zo zou bijvoorbeeld een uit Amsterdam afkomstig voorwerp uit dezelfde tijd en met hetzelfde merk en/of stadsmerk met dezelfde initialen de hypothese kunnen versterken.

Slot

Heeft het zin dergelijke speculatieve herleidingen te maken? Naar mijn mening wel, mits de betrekkelijkheid ervan voorop blijft staan. Beredeneerde veronderstellingen vormen een ordening waarvan de diverse stappen door nadere gegevens of discussie kunnen worden bevestigd of verworpen. Door een dergelijke ordening kan het zoeken meer gericht plaats hebben met een grotere kans op resultaat. Resultaat is overigens ook dat veronderstellingen moeten worden verworpen. Ook dat voegt aan de kennis toe.

Belangrijk is dat de herleiding met de daaraan ten grondslag liggende overwegingen wordt gepubliceerd. Daardoor kunnen anderen eventueel beschikbare gegevens inbrengen of door discussie bijdragen aan het onderbouwen of verwerpen van de redenering. Naar mijn mening kan de Tinkoerier hierbij een nuttige rol vervullen.

Noten

1. B. Dubbe; Zijn tinmerken altijd betrouwbaar ten aanzien van legering en gieter? De Tinkoerier 1993, nummer 2, pag. 12-15.
2. B. Dubbe, Tin en Tinnegieters in Nederland 1978, pag. 116 e.v.
3. Dubbe o.c. pag. 311, afb. 204, cum pag. 427.
4. Dubbe o.c. pag. 82.

HET GEMEENTEARCHIEF TE ROTTERDAM
H.B. van WIJK

Wie er op uit is over een bepaald thema zo goed mogelijk gedocumenteerd te raken, komt vroeg of laat in aanraking met archieven.

Dat is slechts een stap op de route kunsthandel, musea, boekwinkels, antiquariaten, boekmarkten, instituten, archieven. Onlangs was ik te gast bij het Gemeentearchief in Rotterdam. Dit archief is gevestigd in de Robert Fruinstraat 52.

Ik werd ontvangen door de heer C. Zevenbergen, publicist van verscheidene over jong-historisch Rotterdam handelende onderwerpen.

Het Gemeentearchief is een gemeentelijke instelling, die ook de archiefwinkel aan de Coolsingel 89 beheert. Voor de eerste kennismaking is de Archiefwinkel (naast De Slegte!) aan te bevelen. Een folder verstrekt allerlei praktische informatie.

Wat vindt de geïnteresseerde leek op het gebied van tin?

Allereerst was het voor mij de kennismaking met enige bibliografieën, die verwijzen naar talloze boeken en tijdschriftartikelen, in tijdsvolgorde:

vanaf 1863   Repertorium der verhandelingen en bijdragen, betreffende de Geschiedenis des Vaderlands (uitg. Brill te Leiden).

Deze opzet is wat moeilijk toegankelijk. Het is daarom raadzaam een overstap te maken:

vanaf 1901   Repertorium betreffende Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst (voornamelijk tijdschriftartikelen). In 5 delen t/m 1970 (uitg. Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond). Wie kan het Gemeentearchief aan deel I helpen?

Voorts is er een herdruk van:

1968   Dr. H. de Buck: Bibliografie der Geschiedenis van Nederland (uitg. Brill te Leiden).

Deze algemene bibliografieën zijn natuurlijk ook in andere grote bibliotheken te raadplegen.

Er zijn daarnaast ook echt Rotterdamse documenten.

Uit 1904 stamt de eerste catalogus van het gemeentelijk Museum van Oudheden, aangevuld in de derde druk van 1912. In deze catalogi, verzorgd door de archiefmedewerker A. Hoyneck van Papendrecht, worden alle objecten van het museum (thans Schie-landhuis) beschreven; het is er daarna niet meer van gekomen.

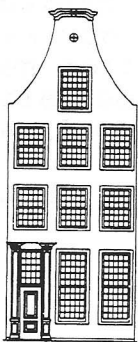
Het Archief heeft ook een "inventaris" van de handschriftenverzameling.

Twee nummers gaan over tinnegieters. Verder een extract uit 1720, betreffende de "Ordonnantie Op het Tinne-gieters Gilde", in een prachtige Gotische letter.

Van Dr. E. Wiersum, destijds gemeentearchivaris, is het boek "Uit het Rotterdamsche Gildewezen" (Arnhem, 1928). Hoofdstuk XXII gaat over Het Tingietersbedrijf.

Het Zakkendragershuisje, waar thans een tinnegieterij is gevestigd, die in 1993 door de Nederlandse TinVerening werd bezocht, bezit de vormen en gereedschappen van de tinnegieter J. Druy. In 1876 schonk de heer Druy aan het Gemeentearchief een ordonnantie op de tinnegieterij uit 1635 op perkament. Alleen al het aanzien van de collectie charters, akten enz., alle voorzien van lakzegels, is het bezoek aan het Gemeentearchief meer dan waard.

(P.S.: Wij zullen trachten te gelegener tijd fotokopieën van bovengenoemde en andere artikelen over tin aan de leden aan te bieden).

Patrick Reijgersberg

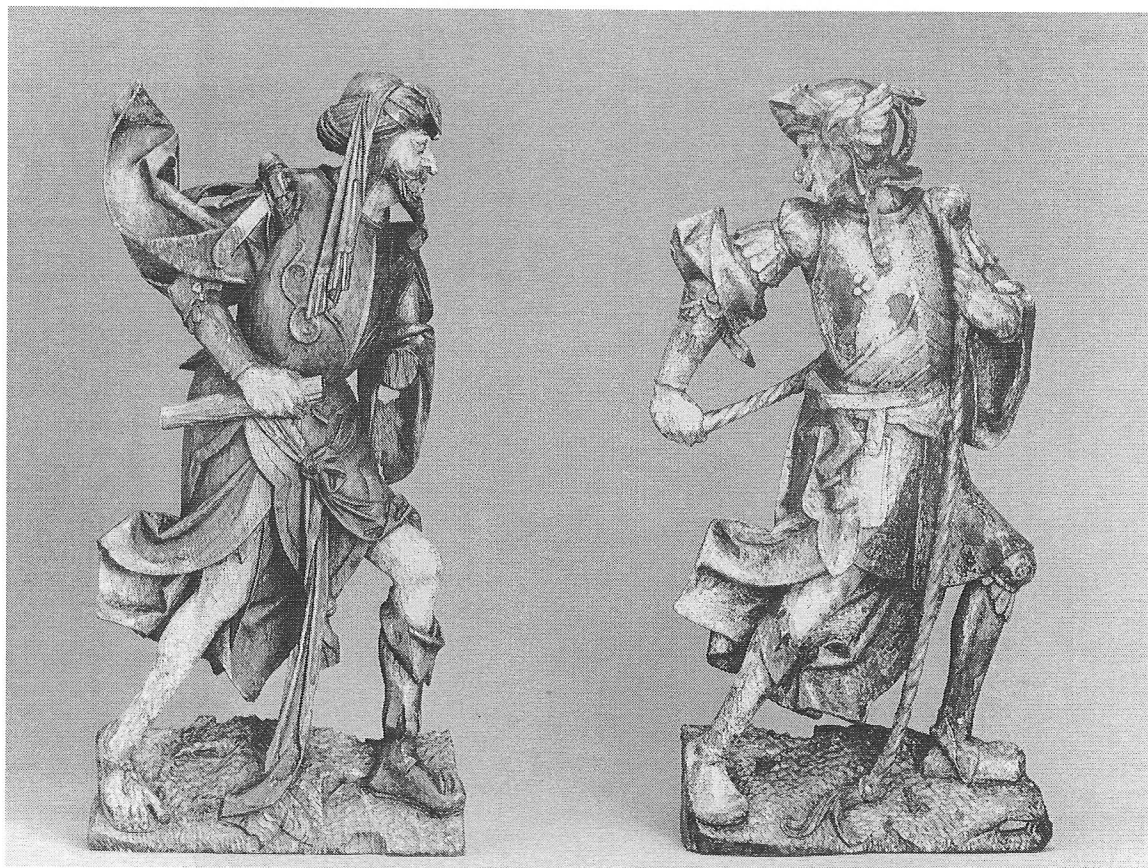
Antiquiteiten en oude kunst

Damstraat 27 - 2011 HA Haarlem-C, Holland

Telefoon 023-316118   Portable 06-52157158   Fax / Telefoon 023-424838

*Member of
The European
Fine Art
Foundation*

Twee figuren uit Antwerpse retabelgroep. Ca. 1520
Gemerkt met handje Antwerpen
Eikehout met resten van originele polychromie
Hoogte: ca. 50 cm.

26

VRAGENRUBRIEK

Kunt u mij wellicht informatie verstrekken over het op bijgaande foto afgebeelde voorwerp? Het is 6,7 cm. hoog en heeft aan de bovenkant een doorsnede van 3,1 cm., terwijl de voet een doorsnede heeft van 3 cm.

Het bekertje is 4,1 cm. diep en heeft een inhoud van 17 cl. Aan de binnenzijde van de voet zijn duidelijk draairingen zichtbaar. Het is niet gemerkt.

Het voorwerp is gevonden bij werkzaamheden aan de Hofvijver in Den Haag. Gezien de vondstomstandigheden zou het omstreeks 1600 gedateerd moeten worden.

De eerste indruk is dat het de kop van een kandelaar is. Gezien de draairingen aan de binnenzijde van de voet en de verdere afwerking hiervan, is dit echter zeer onwaarschijnlijk en moet worden aangenomen dat het als zodanig voor een specifiek doel is gemaakt.

Wellicht als oorlammetje of als maatje?

J.E. Wustenhoff, Abcoude

**KUNST- en ANTIEKHANDEL "HET KABINET"
J.F.H.H.BEEKHUIZEN**

Nieuwe Spiegelstraat 49 - 1017 DD Amsterdam
Tel: 020-6263912 Fax: 020-6275905

Links: Rörke, gemerkt: J.C. Gottespfennig
Rostock - 1740/178
Hoogte: 26,5 cm.

Rechts: Rörke, gemerkt: H. Plagemann
Parchim i. Mecklenburg - 1667/1690
Hoogte: 16,5 cm.

Specialist in Europees tin van 15e eeuw tot en met 19 eeuw
Onze collectie bevat verder:
Brons, Delfts, Meubelen en Verzamelobjecten

J.F.H.H.BEEKHUIZEN
Makelaar en Beëdigd Taxateur "Antiek Tin"
(ook voor algemene taxaties)